

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Інна САВИЦЬКА

« _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри іноземної
філології і перекладу

Протокол №9 від 24 травня 2024 р.

Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Англійська мова
та друга іноземна»

Валентина СТРИЛЕЦЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИЧНИЙ КУРС УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)»

Спеціальність: 035 «Філологія»
Спеціалізація: 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»
Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»
Факультет: Гуманітарно-педагогічний
Розробник: Білоус Наталія Вячеславівна
доцент кафедри іноземної філології і перекладу,
кандидат філологічних наук, доцент

Київ – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

«Практичний курс усного перекладу другої іноземної мови (німецької)

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	4	4
Лекційні заняття		
Практичні	46 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	134	180 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою курсу є підготовка перекладача високої кваліфікації, здатного виконувати всі основні види усного перекладу різножанрових текстів, набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для перекладацької діяльності, формування високої перекладацької компетенції, засвоєння основ теорії та практики усного перекладу, всебічна підготовка перекладача-філолога, розвиток мовної та культурної компетенції, розширення спеціальних екстралінгвістичних знань, умінь працювати фонограмами, автоматичними перекладачами, умінь працювати в екстремальних умовах дефіциту часу та швидко знаходити оптимальний варіант перекладу.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів розуміння та відтворення засобами української мови різножанрових текстів суспільно політичного змісту (економіка, політика) в усній формі;

- акцентувати увагу на відтворення німецької термінології, яка присутня в текстах відповідного стилю, яка може викликати певні перекладацькі труднощі;

- сформувати у студентів стійкі перекладацькі навички для здійснення якісного усного перекладу;

- сформувати у студентів фахову перекладацьку компетентність, яка сприяє здійсненню адекватному відтворенню українською мовою актуальної інформації в усній формі;

- підвищити у студентів рівень перекладацької компетентності.

У результаті вивчення дисципліни «Практичний курс усного перекладу другої іноземної мови (німецької)» **студент повинен:**

- **знати** масив адекватних методів і прийомів засобів усного перекладу; мати певну позамовну інформацію про особливості функціонування текстів відповідного стилю; знати про певні міжкультурні розбіжності в семантичній репрезентації інформації такого змісту

- **уміти** адекватно відтворювати актуальний зміст засобами української мови, враховуючи фактор оптимальності в перекладі; доцільно використовувати відповідні перекладацькі прийоми і способи для відтворення актуальної інформації; володіти адекватними засобами, які слугують досягненню достовірності в процесі усного перекладу; не обтяжувати переклад складними, не зрозумілими для адресата мовними конструкціями, які є перешкодою для досягнення поставленої мети.

Передбачено набуття наступних компетентностей: **інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 14. Здатність використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, а також володіти прийомами забезпечення якості усного перекладу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 21. Уміти використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, різні цифрові інструменти перекладача, а також послуговуватися прийомами забезпечення якості перекладу.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Предмет теорії перекладу.														
Основні типи лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій у перекладі														
Тема 1. Предмет теорії перекладу, її місце серед інших гуманітарних дисциплін. Усний переклад та його особливості. Слово та його дефініція для перекладознавства	1	18		4			14							18
Тема 2. Мовні форми та значення і позамова ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та	2	18		4			14							18

прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.												
Тема 3. Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в перекладі. Рівні еквівалентності	3	18	4			14						18
Тема 4. Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їхній переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника. Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.	4 – 5	18	6			12						18
Тема 5. Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Переклад безособових і неозначено-особових речень	6 – 7	16	4			12						16
Разом за змістовим модулем 1	9	2	2									2
Разом години		90	24			66						90

**Модуль 2. Стилiстичнi та прагматичнi проблеми перекладу.
Специфика перекладу текстiв рiзних жанрiв**

Тема 1. Особливостi перекладу стiйких словосполучень. Взаємозалежнiсть синтаксичних i лексико-семантичних перетворень при перекладi висловлювань.	8 – 9	18		4		14						14
Тема 2. Способи пiдкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання iнверсiї в реченнi при перекладi iноземною мовою.	10 –11	18		4		14						14
Тема 3. Стилiстичнi та прагматичнi проблеми перекладу. Стилiстична та прагматична характеристика тексту як цiлого та її вiдтворення у перекладi.	12	14		4		14						14
Тема 4. Лексичнi, термiнологiчнi та жанрово-стилiстичнi проблеми науково-технiчного перекладу. Спеціальнi значення загальнонародних слiв у науково-технiчних текстах.	13–14	16		4		12						12
Тема 5. Переклад термiнiв. Науково-технiчнi термiни та труднощi їхнього перекладу. Мiжгалузева та	15	18		4		14						14

внутрішньо галузева омонімія термінів і переклад.												
Модульна контрольна робота №2		2		2								2
Разом за змістовим модулем 2		90		22			66					90
Разом годин		180		46			134					180

4. Теми семінарських занять. Згідно з програмою не передбачено

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет теорії перекладу, її місце серед інших гуманітарних дисциплін. Слово та його дефініція для перекладознавства. Усний переклад і його особливості.	4
2	Мовні форми та значення і позамова ситуація при перекладі. Денотативний, конотативний та прагматичний аспекти перекладу. Інваріант перекладу. Інформативна структура тексту та окремих його елементів.	4
3	Поняття еквівалентності та адекватності перекладу, переклад буквальний, адекватний та вільний. Шляхи досягнення адекватності в усному перекладі. Рівні еквівалентності.	4
4	Переклад термінологічної лексики. Типи неологізмів та їхній переклад. Семантичні та синтаксичні ознаки іменника. Відмінкові форми, їх використання і переклад рідною мовою.	6
5	Переклад суспільно-політичних і науково-технічних термінів. Особливості перекладу дієслів. Категорія часу, виду й способу дієслова і модальності. Особливості перекладу безособових і неозначено-особових речень в потоці мовлення.	6
6	Особливості перекладу стійких словосполучень. Взаємозалежність синтаксичних і лексико-семантичних перетворень при перекладі висловлювань.	4
7	Способи підкреслення смислового центру (реми) висловлення. Шляхи подолання інверсії в реченні при перекладі іноземною мовою	4
8	Стилістичні та прагматичні проблеми усного перекладу. Стилістична та прагматична характеристика тексту як цілого та її відтворення у перекладі.	4

9.	Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Спеціальні значення загальнонародних слів у науково-технічних текстах.	6
10.	Переклад термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їхнього перекладу. Міжгалузева та внутрішньо галузева омонімія термінів і переклад.	4
	Разом годин	46

6. Теми лабораторних занять
Згідно з програмою не передбачено

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Перекладацька теорія і практика в руслі сучасних філологічних дисциплін. Доповідь.	14
2	Прагматичні аспекти перекладу. Доповідь.	14
3	Фахова лексика. Труднощі перекладу. Перекладацький аналіз труднощів.	14
4	Перекладацький аналіз тексту суспільно-політичного змісту	12
5	Переклад текстів економічного змісту. Перекладацький аналіз.	12
6	Основні семантичні трансформації в перекладі.	14
7	Перекладацький аналіз з точки зору тема-рематичних відношень.	14
8	Перекладацький аналіз текстів. Стилiстично-прагматичні характеристики тексту	14
9	Специфіка перекладу текстів науково-технічного стилю. Перекладацькі труднощі.	12
10	Фахова термінологія і особливості її відтворення українською мовою.	14
	Разом годин	134

8. Зразки контрольних завдань для визначення рівня формування перекладацьких навичок студентів

1. Підготуйте перекладацький аналіз тексту з суспільно-політичної тематики.
2. Перекладіть текст з суспільно-політичної тематики. Окресліть специфіку відтворення змісту українською мовою.
3. Виконайте переклад тексту зі суспільно-політичної тематики в усній формі.
4. Відтворіть засобами української мови текст в усній формі.
6. Перекладіть текст фахового спрямування. Та поясніть доцільність використання способів перекладу.

7. Розкрийте роль семантичних трансформацій та їх специфіку застосування під час усного перекладу текстів різних стилів.

9. Методи навчання

Передбачено, що на практичних заняттях форми організації навчання є практико зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність здобувачів вищої освіти, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення можуть використовуватися різні технології формування перекладацьких навичок. Презентація підготовленого письмового перекладу на предмет контролю перекладацьких навичок. Спосіб поточної корекції перекладацьких помилок у виконаних самостійних письмових перекладах.

В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle для виконання самостійних і підсумкових контрольних перекладів, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання здобувачів вищої освіти доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: goggle-форми для опитувань, Google Classroom тощо.

10. Форми контролю

Метод усного контролю (попередній контроль, повторний контроль); письмовий контроль (тематичний, модульний, підсумковий семестровий контроль; контрольні роботи (письмові перекладацькі диктанти, усна презентація письмово перекладених текстів); тестовий контроль (модульний, підсумковий семестровий контроль), усний переклад з фонограм
Формою підсумкового контролю є залік.

11. Політика оцінювання рівня знань студентів

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) згідно з графіком консультацій.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів. Списування під час самостійних, контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

Оцінювання рівня знань та вмінь студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів):

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат.}}$$

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Освітня програма навчальної дисципліни
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Підручники та навчальні посібники
4. Методичні матеріали до практичних занять
5. Методичні матеріали для організації самостійної/ індивідуальної роботи;
6. Матеріали до проведення поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять, завдання на модульні контрольні роботи)
7. Фонограми текстів для усного перекладу

13. Рекомендована література

1. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 304 с.
2. Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.
3. Семотюк О.Л. Усний переклад (німецька мова). Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2016. 188 с.
4. Щигло Л.В. Основи теорії та практики перекладу. Німецька мова: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2015. 214 с.
5. Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens. 2.Aufl. 643 S.